

Prenumerata miesięczna:
Bez odnośnienia 4— zł.
Z odnośnieniem 4:50 „
Z przes. poczt. 4:50 „
Z zagranicą. . . . 8— „
Cena numeru
20 groszy
Adres Redakcji:
ul. Wiejopole L. 1.
Telefon Nr 3542 4450.
Adres Admin stracji
ul. Wiejopole L. 1.
Telefon Nr 1572, 3542 1198.
Nr. ceków PKO 100/40z

Drukarnia Literacka w Krakowie.

KRAKÓW

P. T.

Biblioteka Jagiellońska

Egz. obowiązkowy.

Ceny ogłoszeń
za 1 wiersz milimetry
Zwykłe 15 gr
Nadesłane 35 „
Po kronice 45 „
Na 1-szej stronie 50 „
Drobne od słowa 7 „
Kład tabelaryczny
o 50% droższy.
Załączniki wedle umowy
Wyłączne zastępstwo
na zachodnią Europę
M. DUKES, Następcy
WIENIEN I. — Wollzeile 16.

FORMA

Wyświetlanie o godzinie 2 po południu

Entente cordiale.

Kraków, 19 maja.

Gdy w r. 1904 zawarta została pierwsza „entente cordiale“ angielsko-francuska, obie strony miały sobie dużo ładnych rzeczy do dania. Było to bezpośrednio po Faszkodzie, kiedy Francuzi okazali się nagle tak niebezpiecznymi rywalami Anglików w ich planach środkowo-afrykańskich. Było to w rok po konferencji w Algeiras, kiedy okazało się, że z wyjątkiem jednej Anglii Francja ma wszystkich przeciw sobie, jeżeli idzie o zagarnięcie przez nią Maroka. Gdy przed dwoma laty spór o ujścia Nilu i wzajemne rozdrażnienie sięgało aż grób wojennych, tem łatwiej i chętniej chwycono się myśli porozumienia i to serdecznego. Anglja dawała w niem Francji swoją zgodę na „penetrację pokojową“ Maroka, Francja rzekła się raz na zawsze swoich starych, bo Napoleona sięgających, roszezeń do Egiptu, przede wszystkim zaś do tego, co się znajduje poza Egiptem, do Sudanu, do źródeł obu Nilów i do wielkich możliwości gospodarczych, z wyzyskaniem tych Nilów związanych.

W poniedziałek b. tyg. prezydent republiki francuskiej Doumergue przybył do Londynu, witany z ostentacją, obliczoną na najsilniejsze i najbardziej wszechstronne wrażenie. Już na polowie Kanalu oczekiwała prezydenta eskadra angielska, która go powitała salwami. W Dowerze sam książę Walji przywitał wysokiego gościa na ziemi wielkobrajtyjskiej. W Londynie na dworcu czekał król wraz z całym gabinetem. Jednym słowem przyjęcie według najwyższej klasy ceremonjału.

Na bankiecie w Buckingham król w toaście przypomniał starą ale jarą „entente cordiale“. Doumergue potwierdził to przypomnienie w całej pełni. Z Doumergue przyjechał Briand, podkreślając polityczne znaczenie wizyty. Od czasów wojny była to najsilniejsza manifestacja akordu angielsko-francuskiego. Czy i o, ile odpowiada ona rzeczywistości?

Otóż w porównaniu z rokiem 1904 Francja i Anglja mają sobie bez porównania mniej do dania, ale za to o tyle więcej mają do zachowania i utrzymania wspólnymi siłami. Między zawartą wówczas a teraz odnowioną ententą leży cała epoka dziejowa, leży wojna

światowa z jej skutkami, upadek caratu rosyjskiego, przewrót socjalny i polityczny w całym świecie. Francja i Anglja otrzymały wszystko, o czym mogły tylko lat temu dwadzieścia pięć marzyć. Ich imperja kolonialne osiągnęły maksimum obszarów, ich stanowiska w Europie i świecie maksimum wpływów i siły. Ani Francja ani Anglja nie mają już nic do zyskania i zdobycia. Mają na tomiastr wiele do stracenia. Jest to ideałna wręcz podstawa do przyjaźni serdecznej w konserwacji tego stanu rzeczy na świecie, w którym obie demokracje europejskie osiągnęły szczyt swojego powodzenia i potęgi.

Mimo to stosunki między Francją i Anglią nie układały się od zawarcia pokoju najlepiej. Wzajemne zazdrości i podejrzenia, że jedna chce stać się silniejszą, niż druga, maciły tę harmonię polityczną, jakgdyby biegiem samej historii przesadzona. Nietylko na najgorętszym punkcie Europy, — nad Renem, lecz wszędzie poza Europą wpływy francuskie krzyżowały się z angielskimi. Była to gra ukryta, cicha, ale niemniej zajadła, gdy Francja godziła się z Turcją przeciw Anglii, gdy Anglja po cichu popierała Druzów powstańców w Syrii przeciw Francji, gdy w Maroku do Francuzów strzelały nietylko niemieckie, lecz także angielskie karabiny ręczne i maszynowe... Jeszcze w ostatnich miesiącach w Chinach szła Francja wyraźniej i uparcie swoją drogą, nie troszcząc się o kłopoty angielskie. W zamian za to Churchill błogosławił uroczyste Mussoliniego w Rzymie, nazwał jego system najlepszym z istniejących i to właśnie wtedy, kiedy dyktator włoski gromadził wojska na granicy francuskiej, wygłaszał mowy o wskrzeszeniu imperjum rzymskiego, dawał ją sro do poznania, że tereny dawnej Kartaginy uważa za przynależne do Włoch, sadowił się w Albanji, uwikłując się w ciężką kontradykcję z tak ważnym dla Francji jej sojusznikiem bałkańskim — Jugosławją. W tem wszystkim Anglja stała po stronie Włoch.

I nagle wspaniałości przyjęcia londyńskiego. Pozornie ciężka, powolna i decydująca się z trudnością polityka angielska wykonuje tu najwidoczniej jeden ze swoich błyskawicznych piruetów. Francja w Londynie występuje

więcej w roli bierniej. Męski element ataku miłosnego reprezentuje tym razem Chamberlain.

Idzie niewątpliwie o Rosję i Niemcy. Z Rosją postanowiono w Londynie rozrachować się definitywnie. Ale rozrachowanie konsekwencję tego rozrachowania, zatrzymano się na problemie nie miłkim. Co robić z sympatjami niemiecko-rosyjskimi, z układami Berlina z Moskwą, jednym słowem z ich wzajemnym ku sobie ciążeniem? Kto wybiera się na stuprocentowy porachunek z Rosją, musi sobie na to pytanie odpowiedzieć jasno i drobiazgowo. — Niemcy są zirykowane tem, że mimo Locarna i mimo ich wejścia do Ligi, okupacja prowincyj nadreńskich trwa dalej. Stresemann coraz natężnie alarmuje Brianda, że już dłużej nacisku swoich przyjaciół nacjonalistycznych nie wytrzyma. Jakakolwiek kombinacja antyrosyjska z zadowolonymi Niemcami w tyle jest trudną i ryzykowną. Z

Niemcami zaś niezadowolonymi i zływi, nie jest wogóle możliwą do pomyślenia.

Zcierzerin bawiąc teraz w południowej Francji i w Frankfurcie, do Parwza wprowadzić nie wstąpił, ale dyplomacja jego tem energiczniej szturmowała do sere i sakiwek francuskich. Obiecivano uznanie przedwojennych wierzytelności francuskich, zapraszano do wielkiego sojuszu rosyjsko-niemiecko-francuskiego, byleby pozyskać Francję przeciw Anglii lub przynajmniej wstrzymać ją od wpadnięcia w kombinacje angielskie.

Jeżeli Londyn wysadził się na takie przyjęcie dla Doumergue'a, to nie było to niczem innym, jak cześcią tej licytacji, którą Anglja i Rosja podjęły o względy Francji. W Londynie zrobiono w dniach ostatnich wiele, ale nie zrobiono jeszcze wszystkiego. Sprawy to zbyt trudne, aby je można było załatwić i przypieczętować tak prędko. (s-i).

— o s o —

Doumergue o doniosłości przyjaźni angielsko-francuskiej.

Londyn, 19 maja (PAT). Przemawiając podczas bankietu w Guildhalle prezydent Doumergue dał wyraz uczuciom gorącej przyjaźni, łączącej Anglię i Francję. Przyjaźń ta — mówił prezydent — wzpoczniona została jeszcze przez doświadczenie wielkiej wojny. — Utrzymanie pokoju zależy od zgodnego współdziałania Anglii i Francji. Następnie prezydent Doumergue podkreślił, że wszyscy prawdziwi zwolennicy pokoju zostaliby ogromnie poruszeni, gdyby przyjaźń francusko-brytyjska zaczęła się oziębica i gdyby porozumienie, istniejące między Anglią a Francją, stało się mniej serdeczne. Oba te państwa winny w miarę możności ze sobą współpracować, mogąc się uzupełniać harmonijnie w pracy nad gospodarczym i finansowym odrodzeniem świata.

Chamberlain i Briand stwierdzili trwałość porozumienia.

Londyn, 19 maja (PAT). Donoszą oficjalnie, że Briand i Chamberlain odbyli dłuższą naradę, w czasie której zastanawiali się nad różnymi zaradkami międzynarodowymi. Na rady, które utrzymane były w tonie bardzo przyjaznym, wykazał całkowita zgodność zapatrywań obu ministrów. Stwierdzili oni raz

jeszcze trwałość entente cordiale pomiędzy Francją a Wielką Brytanią i potrzebę dalszego zacieśnienia łączących je węzłów ścisłego porozumienia bowiem między Francją a Anglią stanowi najpewniejszą podstawę pokoju europejskiego.

Londyn, 19 maja (PAT). Według obiegających pogłosek przedmiotem narad między Chamberlainem i Briandem była sprawa zastrach włosko-jugosłowiańskiego, stosunków w sowietami, wypadków w Chinach i rokowania w kwestji Tangern.

Z pobytu prezjd. Doumergue'a w Londynie.

Londyn, 19 maja (PAT). Prezydent Doumergue udał się wczoraj w karecie dworskiej do Guildhall, gdzie odbyła się uroczystość wręczenia mu adresu przez korporację City londyńskiej. Po ceremonji wydano w Guildhall śniadanie, w którym obecni byli również książę Henryk i książę Artur of Connaught. Kareta dworska, w której jechał Doumergue, Briand, synowie królewscy i członkowie dworu, eskortowana była przez szwadron kawalerji przybocznej króla. Ukazanie się prezydenta Doumergue na ulicach City wywołało entuzjastyczne okrzyki na cześć prezydenta i króla Jerzego. Wieczorem Chamberlain wydał na cześć prezydenta Doumergue'a bankiet w salonych Foreign Office.

— o —

ZDZISŁAW RELSKI

HONOR.

Nieprzejrzana gęstwa mgły zaczęła z wolna rzednąć. Dżdżysty, oślizgi świt, niemowle dnia, wchodziło powoli na tron...

Z pomroków ustępującej nocy poczęły się wyłaniać kontury nadwarciańskiego grodu. Słońce, skryte gdzieś hen, za kłębam chmur i oparów zaczęło nawoływać do życia, do tej zwykłej cichej, a tak bezwzględnej walki o byt...

Świtało...

Alfred siedział w głębokiem karle przy biurku. Głowę wsparł na rękę, błędne zmęczone oczy patrzyły z niemym wyrzutem na foto grafie młodej kobiety. Przesiedział tak całą noc. A jednak mimo błędnego wyrazu twarzy, umysł Alfreda pracował, myśli kłębiły się pod czaszką na kształt burzliwych chmur, z których lada chwila ma strzelić grom zniszczenia. Bezkrwiste usta szeptały, powtarzały: miodlitwe, czy przekleństwo? Czasem padał szept głośniejszy, przepojony niezmiernym bólem i żalem, jak gdyby cała skarga tego czlowieka miała się w nim skoncentrować, jak gdyby całe jego cierpienie miało znaleźć w nim ulgę i wyraz...

Zegar wybił z wolna czwartą...

Alfred wstrząsnął się, jak gdyby go przejął jakiś niemiły dreszcz wspomnienia. Skontrolował ręczny zegarek, odruchowo poklepał się po biodrach, rzucił okiem na stojącą przed nim jak memento fotografję, wpatrzył się w nią i znowu twarz jego przyoblekała się w wyraz przegromnej boleści. Patrzył w oczy fotografji, patrzył długo... długo... wyciągnął do niej rękę i głosem obłądnej rozpacz, złamanym, nieswoim wyrzucił z siebie jeden jedyny tylko wyraz: „Mary“!

Zalamane ręce opadły na biurko, z oczu pociekły łzy... Łzy prawdziwej, niemej rozpacz. Głowa opadła na ręce, całym ciałem Alfreda wstrząsnęło lkanie, zacisnięte usta powtarzały tylko ten jeden jedyny wyraz...

Zegar wybił piątą. Równocześnie na ulicy odezwał się sygnał samochodu...

Do pokoju weszło dwóch czarno ubranych panów. Staneli w progu trzymając w ręku lśnące cylindry. Wyższy pan podeszedł do biurka...

Alfred ocknął się, spojrzął dookoła, wstał, skłonił się przybłwł, wskazał im ręką fotel, wyszeptał krótkie „przepraszam, służę za chwilę“ — i przeszedł do dalszych pokoi.

Po wyjściu Alfreda, pan, który do tej pory stał w drzwiach, zajął miejsce w głębokim

klubowym fotelu. Drugi, odprowadziwszy wzrokiem Alfreda, stał jakiś czas nieruchomo przy biurku, opuścił głowę i spojrzenie jego padło na fotografję. Wziął ją do ręki i zaczął się jej uważnie przyglądać. Zauważywszy to towarzysz jego, powstał szybko z fotelu i zbliżył się z zaciękwaniem. Przez dłuższą chwilę przypatrywał się podobnie młodej kobiecie, wreszcie szeptem spytał:

— To ona?

— Tak — odrzekł drugi i postawiwszy fotografję na dawnym miejscu, usiadł w fotelu przy bocznym stoliku.

Wszedł służący z butelką koniaku. Nalał kieliszki, postawił paczkę papierosów, wyrzekł służbowo: „Jasnie pan będzie za chwilę gotów“ i wyszedł bezzesełstnie.

— Pijesz Luc? — spytał pan w fotelu.

Nazwany Lucem podeszedł do stolika i zajął miejsce naprzeciw towarzysza.

— Bolek powiedz mi coś nieocho o tej całej sprawie, jak ona się w rzeczywistości przedstawia — prosił Luc, podnosząc kieliszek.

— Psst — syknął Bolek — może usłyszeć a zrozumiesz, że toby dla niego wcale przyjemnym nie było.

— To przynajmniej trochę, chociaż powierchnie. Ty przecież wiesz więcej odemnie, jesteś jego przyjacielem. Ja znam tę sprawę bardzo ogólnikowo — prosił dalej Luc, siadając obok Bolka.

— Doprawdy, nie wiem, czy on sobie życzy, żeby o tem opowiadać. Nie, nie, zwolnij mnie, proszę, z tego.

— Ale cóż ci szkodzi krótko mi to opowiedzieć, przecież ja taksamo, jak i ty, jestem jego zastępcą, więc, bądź co bądź, powinienem coś więcej wiedzieć, niż włzem — nastawał Luc.

Bolek obejrzał się, jakby chciał się upewnić, że nikt go nie podsłuchuje i zaczął przyciszonym głosem:

— Ot, jak zawsze, kobieta, a raczej, przepraszam żona. Jak ci wiadomo, Mary jest ładną, młodą i — niestety — bardzo wymagającą kobietą. Alfred kocha ją nad życie. Mało — kocha, poprostu ubóstwia ją. Cały swój świat wewnętrzną zamknął w bezgranicznej miłości ku niej. Była dla niego wszystkiem: żoną, przyjacielem, kochanką, wroczenia! Ale cóż! Ona młodzieńka bo dziś ma zaledwie dwadzieścia jeden lat a on w czterdziestą czwartą wiosencę życia mógłby być z powodzeniem jej ojcem. Jednak z początku t. j. przez trzy lata szło wszystko dobrze. On uwielbiał swą młodą żonę, ona szanowała go i kochała jak starszego przyjaciela. Bezgraniczne zaufanie, jakim Alfred darzył Mary pozostawiało jej wiele swobody, lecz mimo to etyki małżeńskiej nie naruszała. Była wierna i przywiązana żona.

(Ciąg dalszy nastąpi).

